

Swiss-Manager -opas

Ohjeen laadinta:
Jussi Salminen
Jouni Lehtivaara
Pasi Paasonen

Tarvitaan: tietokone, jossa on Windows-käyttöjärjestelmä (Windows 95 tai uudempi) ja nettiyhteys, sekä käyttäjä, jolla on perusosaaminen Windowsin käyttämisestä.

Ohjeet on tehty Swiss-Managerin englanninkieliselle versiolle 12.0.0.113.

Ohjelman käyttöönotto

Mene Swiss-Managerin kotisivulle, osoitteeseen <http://swiss-manager.at/download.aspx?lan=1> ja näpäytä tekstiä *Swiss-Manager Unicode*. Tiedoston lataus alkaa; tallenna tiedosto paikkaan, josta löydät sen.

Samalla on hyödyllistä ladata myös englannin- (tai muun) kielinen ohjekirja, joka löytyy samasta paikasta. Kirja on muutaman vuoden vanha, ja joidenkin näytöissä esiintyvien tekstien osalta vanhentunut, mutta silti hyödyllinen.

Avaa Resurssienhallinta, etsi äsken ladattu ohjelmatiedosto ja kaksoisnäpäytä sitä; Swiss-Managerin asennus alkaa

Kun asennus on valmis, käynnistä ohjelma, valitse **Other → Install...**, näpäytä **Display conditions for use**. Hyväksy käyttöehdot näpäyttämällä **Accept**, ja syötä SSL:n toiminnanjohtajalta saamasi asennuskoodi **Installation code** -luukkuun. Näin ohjelma on käyttövalmiina.

Koodia tarvitaan vain asennettaessa ohjelmaa ensimmäisen kerran, päivityksissä sitä ei enää kysytä.

Vahvuuslukulistojen hakeminen

Swiss-Managerissa on mahdollista syöttää pelaajia ohjelmaan suoraan vahvuuslukulistoilta. Tämä vähentää löytövirheitä aiheutuvia harmeja ja on myös nopeampaa kuin käsin syöttäminen.

FIDEn vahvuuslukulista: Valitse Swiss-Managerissa **Rating Lists → Import rating lists**, välilehdistä **Import Rating lists** ja kohdan 1) Select rating list -alasuvalikosta **FIDE**. Näpäyttämällä vasemman alakulman **Start import** -nappia käynnistyy elolistan lataus suoraan FIDEn sivuilta.

Selolista: Mene selaimella SSL:n sivujen selolistanlataussivulle:

<http://www.shakki.net/cgi-bin/selo?do=lataa>

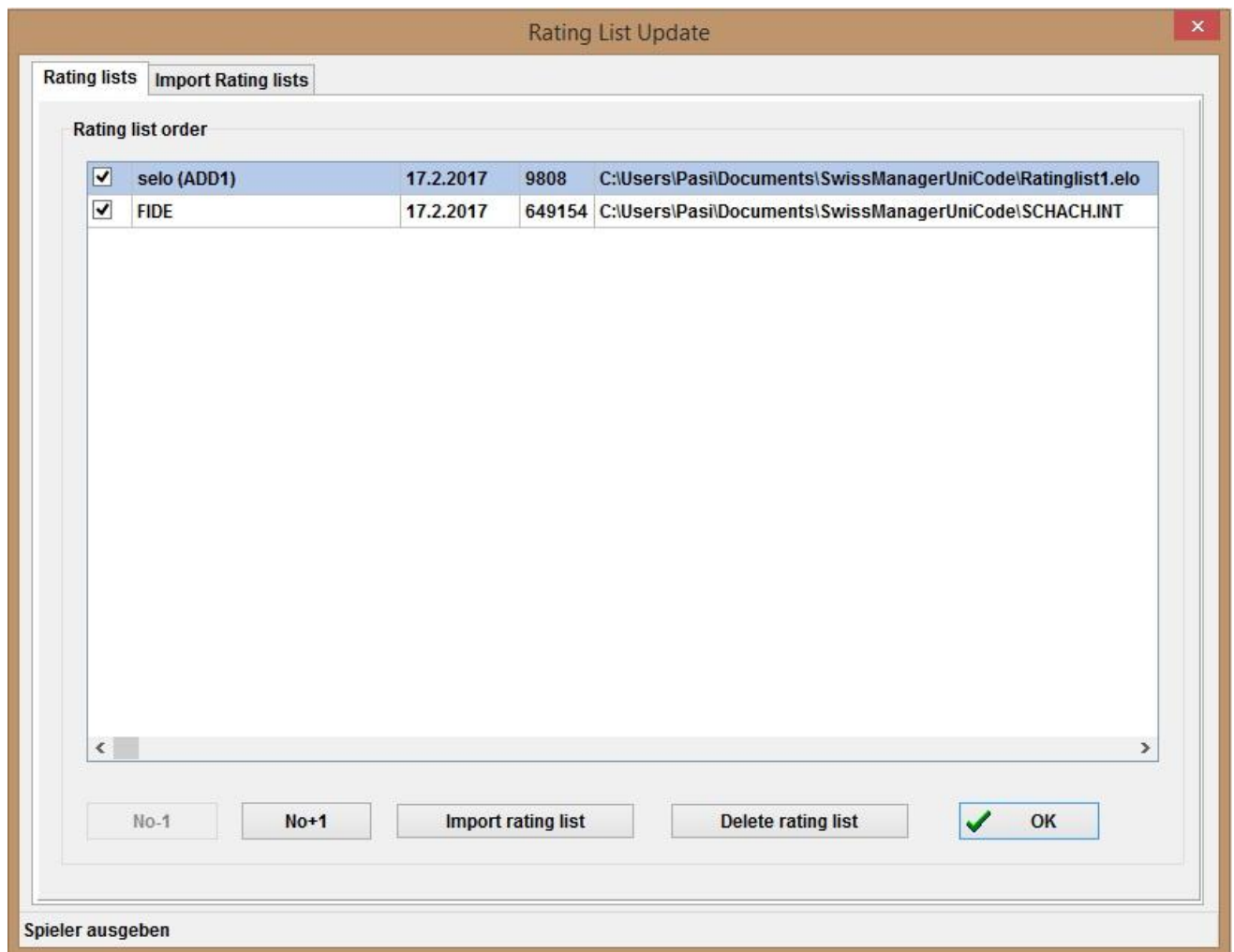
Näpäytä soikioista keskimmäistä **Lataa tiedosto Swiss-Manageria varten**. Tiedosto tarkoittaa selolistaa Excel-taulukkolaskentamuodossa; tallenna se paikkaan, josta löydät sen. Lisäksi tiedostolle on syytä sekaannusten välttämiseksi antaa jokin muu nimi kuin selolista.xls; siihen voi liittää vaikka listan päivämäärän (selolista_151216.xls), jotta ei Swiss-Managerissa tule vahingossa käytettyä vanhaa selolistaa.

Takaisin Swiss-Manageriin, siellä **Rating Lists → Import rating lists**, välilehdistä **Import Rating lists**. Laita täppä **Unicode-version** -kohtaan ja valitse 1) Select rating list -alasuvalikosta **ADD1**. Näpäytä **Select**, valitse äsken lataamasi Excel-muotoinen selolista, kirjoita 3) Short name -ikkunaan **selo** ja paina **Start import** -nappia.

Pikashakin selolista: Muuten kuten selolista, mutta ladattava Excel-tiedosto on alimman soikion takana, 1) Select rating list -alasetoalikoista valitaan **ADD2** ja 3) Short name -ikkunaan annetaan nimeksi **pelo**. - Tätä listaa tarvitaan luonnollisesti vain järjestettäessä pikashakin vahvuuslukulaskentaan meneviä kilpailuja.

Latauksen lopuksi näkyviin tulee ikkuna, jossa kerrotaan Swiss-Managerin haetulta listalta löydämät tiedot. Tällä ei ole kannaltamme sen enempää mielenkiintoa, joten ikkunan voi sulkea.

Rating List Update -ikkunassa näkyvät kaikki Swiss-Manageriin ladatut vahvuuslukulistat. Niiden tärkeysjärjestystä voi vaihdella **No-1**- ja **No+1**-painikkeilla. Kun pelaajia haetaan suoraan vahvuuslukulistoilta, ensimmäiseksi näytetään tulokset tässä *Rating List Update* -ikkunassa ylimpänä olevalta listalta, siksi selolista kannattaa siirtää ylimmäiseksi.

Kilpailun läpivienti

1. Perustiedot

Valitse **File → New tournament**, kilpailun tyyppiä **Swiss system** (tarkoittaa siis tyypillistä viikonlopputurnausta eli vajaakierroskilpailua), ja **OK**.

Seuraavassa ikkunassa nimetään turnauksen tiedosto; suositeltavaa on käyttää jotain helposti ymmärrettävää nimeä. Esimerkiksi G:n vuoden 2016 kevätturnaus olisi nimeltään g_k16.TUNx. Tässä on myös mahdollisuus tallentaa kyseinen tiedosto myös muualle kuin Swiss-Managerin oletushakemistoon. Kun on valmista, **Tallenna**.

Näkyviin tulee ikkuna, jossa määritellään turnauksen perustiedot kuudella eri välilehdellä.

General: Yleistiedot, joista tässä esitellään tärkeimmät:

Tournament name: kilpailun nimi, näkyy Chess-Results-sivustolla

Time Control: miettimisaika, tärkeä vahvuuslukulaskennan kannalta

Chief Arbiter: kilpailun (pää)tuomari

Federation: liitto, jonka alla kilpailu pelataan; valitse alavetovalikosta **FIN** (lienee ensimmäisenä vaihtoehtona)

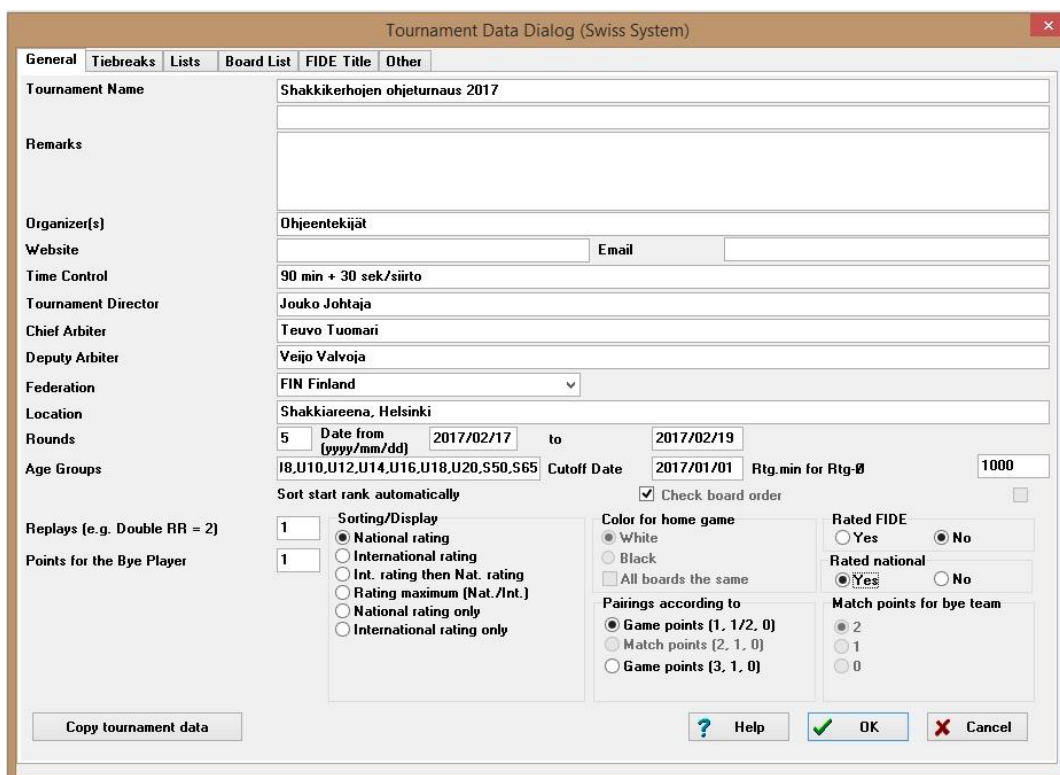
Rounds: kierrosten lukumäärä

Date from – to -ikkunat: kilpailun alkamis- ja päättymispäivämäärät (muodossa vvvv/kk/pp)

Sorting/display: vahvuusluku, jonka perusteella pelaajat listataan; *National rating* on suositeltavin valinta

Rated FIDE: meneekö kilpailu FIDEn vahvuuslukulaskentaan

Rated national: meneekö kilpailu selolaskentaan

Tiebreaks: Vertailut; tässä esitellään Suomen kilpailumääräysten mukaiset

Alla pienemmässä ikkunassa on kolme vertailua, kaksi Buchholzia ja yksi Sonneborn-Berger. Näpäytä alemmaa Buchholzia (sitä, jonka jälkeen suluissa olevassa merkkisarjassa on alussa kaksi ykköstä) ja sitten alta *Remove tiebreak* -nappulaa; nyt kyseinen vertailu poistuu alaikkunasta. Seuraavaksi näpäytä ylemmästä ikkunasta vertailua *Greater number of victories* ja valitse *with white and black* ja **OK**. Tämä vertailu ilmestyy alempaan ikkunaan alimmaiseksi. Näpäytä vielä vertailua *Direct encounter*, ja nyt on koossa kilpailumääräysten vertailujen neljä ensimmäistä.

Lists: Määritellään seloryhmiin liittyviä asioita ja suorituslukulaskentaa; ei tarvita tavallisessa viikonlopputurnauksessa

Board List: Käytössä vain joukkuekilpailuissa

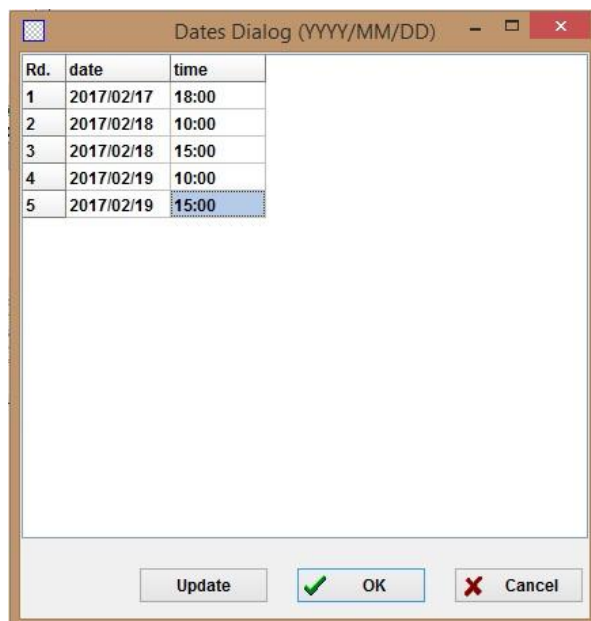
FIDE Title: Tämäkään ei koske esimerkkikilpailuamme. Tätä kannattaa sen verran kurkistaa, että *Chief arbiter* -kohdassa on kilpailun (pää)tuomarin nimi ja että *Organizer's Federation* -luokussa on **FIN**.

Other: *HTML-filename*- ja *Database key* -ikkunoiden pitää turnausta perustettaessa olla tyhjä; jos niissä on jotain, tyhjennä ne. Seuraavina olevista ruuduista laita väkänen ainakin kohtaan *Allow input of special results* (peli voi päättyä ½-0). Seuraavalla rivillä valitaan mahdollisuus antaa pisteitä pelaajille, jotka on jostain syystä poistettu parituksesta, seuraavalla taas mahdollisuus määrittää vapaakierroksella olevan pelaajan tulos. Nämä voi halutessaan valita käyttöön. Neljäs kohta kannattaa valita käyttöön: siinä säilytetään mahdollisuus tehdä parit myös käsin.

Sort pairing list lajittelee pelaajalistan vahvuusjärjestykseen ilman eri kommentoa; laiskat tai huonomuistiset voivat pelata varman päälle ja valita *automatic*.

Turnauksen perustietoihin pääsee myös valitsemalla **Input → Set up tournament...**

Jos kilpailu on perustiedoissaan määritetty vahvuuslukulaskentaan meneväksi, pitää kierroksille määrittää päivämäärät. Se tehdään valitsemalla **Input → Enter dates and times...** Päivämäärät on annettava muodossa vvvv/kk/pp, kellonaikojen ilmoittaminen on valinnaista ja vapaamuotoista, mutta suositeltavaa.

Rd.	date	time
1	2017/02/17	18:00
2	2017/02/18	10:00
3	2017/02/18	15:00
4	2017/02/19	10:00
5	2017/02/19	15:00

2. Pelaajatiedot

Perustietojen syöttämisestä poistuminen vie suoraan pelaajien syöttämiskokemukseseen *Enter New Players from Rating List*. (Sinne pääsee myös valinnalla **Input → Enter players...**) Ikkuna on kaksiosainen: ylhäällä näkyy vahvuuslukulistahaun tulokset, alla on turnauksen pelaajalista.

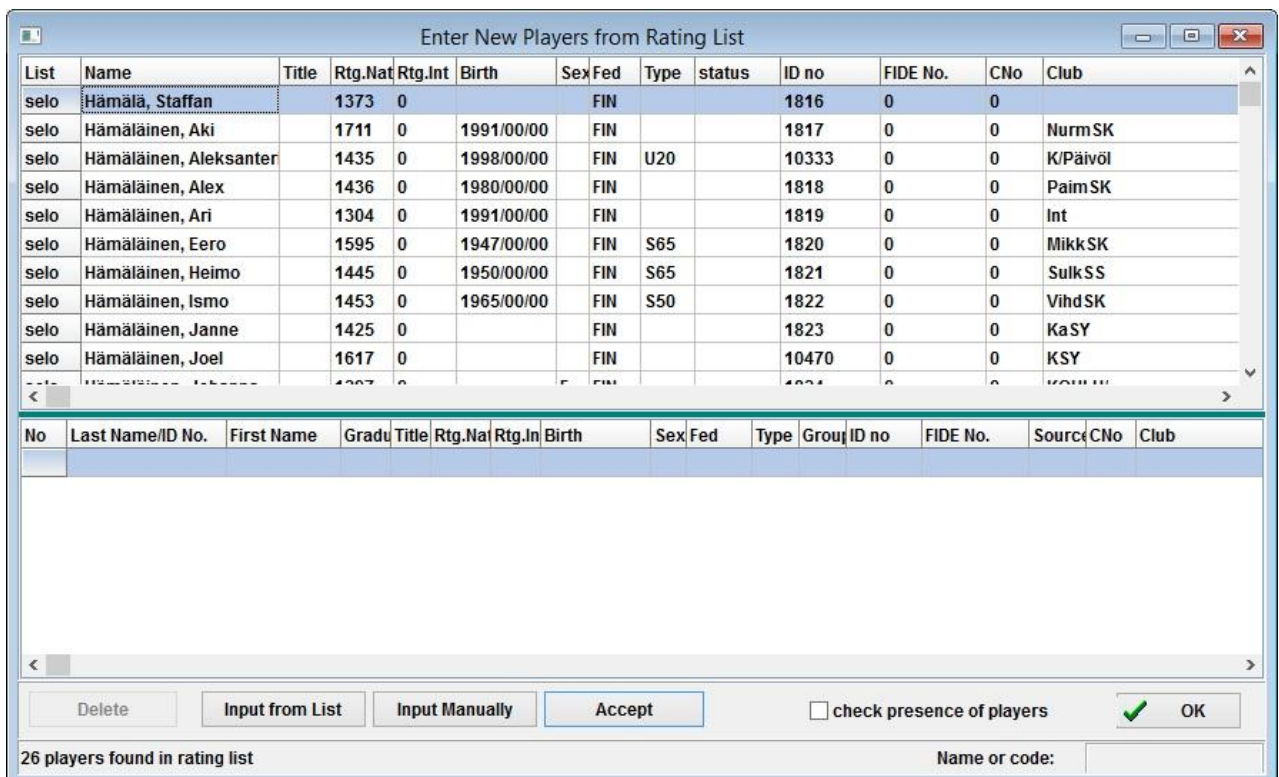
Ikkunan oikeassa alakulmassa on luokku *Name or code*; kirjoita sinne etsimäsi pelaajan sukunimestä tarpeelliseksi katsomasi määrä kirjaimia (isot ja pienet kirjaimet ovat samanarvoisia) ja paina **Enter**. Haun tulokset ovat ikkunan yläosassa. Näpätä haluamaasi pelaajaa ja alhaalta **Accept**, jolloin kyseisen pelaajan tiedot siirtyvät ikkunan alaosaan.

FIDEn listalta haettaessa on syytä muistaa, että lista ei tunne ääkkösiä.

Jos pelaajaa ei ole millään käytössä olevalla listalla, hänen tietonsa pitää syöttää käsin. Näpätä **Input manually**, ikkunan alaosaan tulee ylimmäiseksi tyhjä rivi. Sille voit syöttää pelaajasta tarvittavat tiedot.

Input → Resort starting rank list laittaa pelaajat listalla vahvuuslukujärjestykseen. Sekaannusten välttämiseksi tämä on hyvä tehdä heti, kun pelaajalista on valmis.

Input → Update players... -valinnalla päästään päivittämään pelaajatietoja. Pelaajat ovat aakkosjärjestyksessä; vahvuuslukujärjestykseen heidät saadaan laittamalla täppä kohtaan **Show in Start Rank order**. Pelaaja poistetaan listalta näpätymällä ensin hänen riviään ja sitten alhaalta **Delete**. Laittamalla täppä kohtaan **check presence of players** näkyviin tulee uusi sarake, johon voi osanoton varmistuksessa merkitä paikalle saapuneet pelaajat.

List	Name	Title	Rtg.Nat	Rtg.Int	Birth	Sex	Fed	Type	status	ID no	FIDE No.	CNo	Club
selo	Hämälä, Staffan		1373	0			FIN			1816	0	0	
selo	Hämäläinen, Aki		1711	0	1991/00/00		FIN			1817	0	0	NurmSK
selo	Hämäläinen, Aleksanter		1435	0	1998/00/00		FIN	U20		10333	0	0	K/Päivöl
selo	Hämäläinen, Alex		1436	0	1980/00/00		FIN			1818	0	0	PaimSK
selo	Hämäläinen, Ari		1304	0	1991/00/00		FIN			1819	0	0	Int
selo	Hämäläinen, Eero		1595	0	1947/00/00		FIN	S65		1820	0	0	MikkSK
selo	Hämäläinen, Heimo		1445	0	1950/00/00		FIN	S65		1821	0	0	SulkSS
selo	Hämäläinen, Ismo		1453	0	1965/00/00		FIN	S50		1822	0	0	VihdSK
selo	Hämäläinen, Janne		1425	0			FIN			1823	0	0	KaSY
selo	Hämäläinen, Joel		1617	0			FIN			10470	0	0	KSY

No	Last Name/ID No.	First Name	Gradu	Title	Rtg.Nat	Rtg.Int	Birth	Sex	Fed	Type	Group	ID no	FIDE No.	Source	CNo	Club

check presence of players

26 players found in rating list Name or code:

3. Ryhmäjaon tekeminen (tarvittaessa)

Vaikka kilpailu pelattaisiinkin useammassa ryhmässä, pelaajat voi silti pitää yhdessä listassa ja tehdä ryhmäjako vasta sitten, kun osanottajalista on lopullisessa muodossaan.

Input → Update players... -valinnalla esiin saatavalla listalla on sarake *Group*. Varmista, että pelaajat ovat vahvuuslukupöytäjärjestyksessä (eli alla on täppä kohdassa **Show in Start Rank order**). Tämän jälkeen *Group*-sarakeeseen tehdään ryhmää osoittava merkintä jokaiselle pelaajalle. Jos vaikkapa A-ryhmässä on 14 pelaajaa, alkurankingin pelaajille 1-14 laitetaan *Group*-sarakeeseen A, ja 16 pelaajan B-ryhmän luomiseksi sijoille 15-30 oleville pelaajille sarakeeseen laitetaan B. Kun kaikilla pelaajilla on ryhmämerkintä, valitse **OK** ja **Other → Split tournament**. Seuraaviin kahteen kysymykseen vastaa molempiin **Yes**.

No	Last Name/ID No.	First Name	Gradu	Title	Rtg.Nat	Rtg.Int	Birth	Sex	Fed	Type	Group	ID no	FIDE No.	Source	CNo	Club
1	Niemi	Kalle			2361	2340	1986/00/00	FIN			A	5014	504378	ADD1	0	SaISK
2	Yrjölä	Jouni			2339	2335	1959/00/00	FIN		S50	A	8826	500011	ADD1	0	KS-58
3	Järvenpää	Jari			2321	2259	1981/00/00	FIN			A	2246	504220	ADD1	0	SaISK
4	Lindholm	Jere			2109	2022	1998/00/00	FIN		U20	A	4080	508012	ADD1	0	EtVaS
5	Alho	Mikko			2106	2065	1988/00/00	FIN			A	210	510866	ADD1	0	VSS
6	Hytönen	Timo			2017	1999	1985/00/00	FIN			A	1773	510270	ADD1	0	MikkSK
7	Nikula	Mikko			1967	1935	1977/00/00	FIN			A	5092	505277	ADD1	0	UudSK
8	Sinervuo	Veli-Pekka			1949	1937	1962/00/00	FIN		S50	A	7197	503398	ADD1	0	MatSK
9	Mashiri	Artur			1936	1966	1969/00/00	FIN			A	4463	506230	ADD1	0	TSY
10	Mollgren	Tage			1914	0	1953/00/00	FIN		S50	A	4656	0	ADD1	0	TSY
11	Auvinen	Esa			1904	1885	1950/00/00	FIN		S65	A	397	501069	ADD1	0	LoimSK
12	Käkränen	Aapo			1902	1926	1984/00/00	FIN			A	3460	509957	ADD1	0	HSK
13	Öhrnberg	Mikael			1876	0	1955/00/00	FIN		S50	A	8882	512702	ADD1	0	TSY
14	Patola	Eero			1854	1838	1950/00/00	FIN		S65	A	5618	504092	ADD1	0	KäpSK
15	Haanila	Erkki			1850	1911	1948/00/00	FIN		S65	B	995	508438	ADD1	0	SaISK
16	Nordlund	Henri			1847	1776	1981/00/00	FIN			B	9490	513148	ADD1	0	EtVaS
17	Koivumäki	Marko			1844	1813	1971/00/00	FIN			B	2949	506311	ADD1	0	LoimSK
18	Riekkinen	Keijo			1830	1740	1969/00/00	FIN			B	6406	509027	ADD1	0	SaISK
19	Wikman	Bengt			1820	1855	1959/00/00	FIN		S50	B	8514	503681	ADD1	0	KarjUra
20	Tocklin	Tomi			1818	1808	1968/00/00	FIN			B	7803	503622	ADD1	0	SaISK
21	Walta	Päivi			1810	1763	1955/00/00	F		S50	B	8259	504513	ADD1	0	I-HSK
22	Heikkilä	Antti			1804	1842	1939/00/00	FIN		S65	B	1293	504530	ADD1	0	Taraus
23	Annala	Esa			1726	0	1946/00/00	FIN		S65	B	260	511820	ADD1	0	Remi
24	Jaakkola	Konsta			1726	1562	2005/00/00	FIN		U12	B	9720	514586	ADD1	0	TammerSh
25	Niemi	Esa			1715	1679	1952/00/00	FIN		S65	B	5006	507113	ADD1	0	SaISK
26	Mäkelä	Jari			1713	0	1957/00/00	FIN		S50	B	4801	512117	ADD1	0	SaISK
27	Seppälä	Harri			1710	0	1947/00/00	FIN		S65	B	7042	515159	ADD1	0	SaISK
28	Karppinen	Mikael			1676	0	1974/00/00	FIN			B	2510	509159	ADD1	0	EtVaS
29	Heikkilä	Raine			1666	1765	1942/00/00	FIN		S65	B	1310	506095	ADD1	0	PorvSK
30	Torvi	Markku			1663	1730	1950/00/00	FIN		S65	B	7911	514152	ADD1	0	SaISK

Turnauksen jakaminen tuottaa jokaiselle ryhmälle uuden Swiss-Manager-tiedoston; alkuperäinen tiedosto jää siis koskemattomaksi, joten jos ryhmäjaossa tuli virhe, uusi saadaan tekemällä ryhmäjako alkuperäisessä tiedostossa uudestaan.

Ryhmäkohtaiset tiedostot ovat samassa hakemistossa kuin alkuperäinen, ja niiden nimissä on lopussa ryhmän kirjain. Käytettävyyden kannalta paras on avata jokainen yksittäinen tiedosto omassa Swiss-Managerissaan, siis käynnistää ohjelmaa yhtä monta kertaa kuin mitä ryhmiä on. Näin siirtyminen ryhmien välillä on vaivattomampaa.

Kun olet saanut ryhmät auki, kukin omaan Swiss-Manageriinsa, kannattaa aivan ensin lisätä tieto ryhmästä myös kilpailun tietoihin. Valitse **Input → Set up tournament...** ja **General**-välilehti, ja täydennä *Tournament name* -luokku.

4. Parien määrittäminen

Pareja päästään tekemään valinnalla **Pairings** → **Computer pairings...** Aukeavan ikkunan oikean reunan vaihtoehdoista valitaan *FIDE (javafo...) local*, jos käytettävässä tietokoneessa on asennettuna Java; jos ei ole, valitaan *FIDE (javafo...) chess-results.com* (vaatii Internet-yhteyden). *Pairing options* -kohdasta valitaan *Normal* (toinen vaihtoehto on ns. kiihdytetty paritus, jota ei viikonlopputurnauksissa käytetä). *Color no. 1* tarkoittaa ykköseksi sijoitetun väriä; sen voi arpoa tässä yhteydessä tai antaa muualla tehdyn arvonnän tuloksen. Näpäyttämällä **Start** ohjelma tekee parit.

HUOM! Aina, kun on tehty uuden kierroksen parit ja kun turnaus on päättynyt, täytyy tiedot ladata Chess-Results-sivustolle. Tämä tapahtuu valitsemalla **Internet** → **Upload tournament to chess-results.com**. Muulla tavalla tiedot eivät tuonne päivity.

5. Listoista

Otsikon **Lists** alla on seuraavanlaisia listoja:

Alphabetical: pelaajat aakkosjärjestyksessä

Starting rank: pelaajat vahvuuslukujärjestyksessä

Standings: tilanne, viimeisen kierroksen jälkeen lopputulokset

Pairings: kierroksen parit

Results: kierroksen tulokset

Starting rank crosstable: ristitaulukko alkurankkauksen mukaan

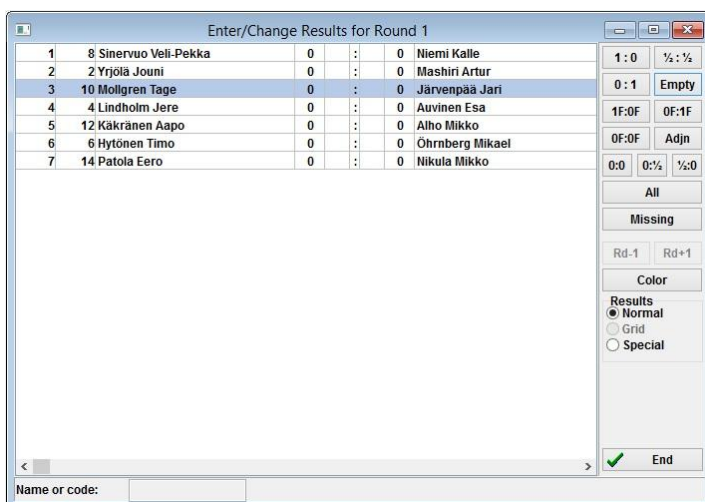
Ranking crosstable: ristitaulukko sijoitusten mukaan

Tätä kautta näitä listoja voi tulostaa joko suoraan tai Excel-tiedostoiksi. Jos tarvitaan jonkin tietyn kierroksen tietoja, täytyy ensin valita **Round**-kohdasta oikea kierros.

6. Tulosten syöttäminen

Pelien tulokset syötetään valitsemalla **Input** → **Enter results...** Oikean reunan painikkeista **Missing** näyttää vain pelit, joista puuttuu tulos, **All** näyttää kierroksen kaikki pelit. Tulokset, joissa on mukana F-kirjain, tarkoittavat pelaamattomia pelejä; ne täytyy merkitä eri tavoin kuin normaalisti päättyneet pelit. Jos pelaajat ovat epähuomiossa pelanneet pelin väärillä väreillä, onnistuu tämän korjaaminen pareissa tässä ikkunassa. Valitse ensin kyseinen pari ja sitten näpäytä **Color** ja vastaa **Yes**.

Tulokset saa Chess-Resultsiin vaikka kesken kierroksen **Upload to Chess-Results** -painikkeella.

7. Muuta hyödyllistä

Jos pareja on pakko ruveta tekemään käsin, tapahtuu se valitsemalla **Pairings → Manual pairings...** Siellä valitaan pelaajalistasta pari kerrallaan.

Yhden uuden pelaajan tuominen kierrokselle vaikkapa korvaamaan jotakuta tapahtuu valitsemalla **Pairings → Set new player...** Tällöin pelaaja täytyy ensin tuoda pelaajalistalle (**Input → Enter players...**), mikä esiteltiin otsikon Pelaajatiedot alla.

Jos pelaaja keskeyttää kilpailun, hänet tulee poistaa listalta **Pairings → Exclude players...** -valinnasta. Näpdyttämällä pelaajan nimeä esiin tulee ikkuna, jossa valitaan kierrokset, joille pelaaja laitetaan pariksi. **Exclude all remaining rounds** poistaa pelaajan kaikilta jäljellä olevilta kierroksilta.

Näissä ohjeissa on esitelty Swiss-Managerin englanninkielistä versiota. Kielen voi vaihtaa **Other → Language selection and directories...** -valinnasta.

Other → Options... -valinnalla voidaan muokata eräitä ulkoasuseikkoja, kuten pelaajien etu- ja sukunimien esitysjärjestystä.

Internet-otsikon alla on kohta **Restrict tournament upload to file creator**. Jos sen vieressä on täppä, vain alkuperäisen turnaustiedoston Chess-Resultsiin ladannut käyttäjä saa päivittää turnauksen tietoja.

Saman turnauksen eri ryhmät on mahdollista linkittää toisiinsa Chess-Results-sivustolla, jolloin jokaisen ryhmän sivulla on linkit muihin ryhmiin. Tämä tehdään valitsemalla Swiss-Managerissa **Internet → Customize lists at Chess-Results.com**. Valinta avaa selainikkunan. Täytä *Group ID* kohtaan A-ryhmän tunnusnumero, jonka näet Swiss-Managerin puolella valitsemalla **Input → Set up tournament...** ja **Other**-välilehden, numero on *Database Key* -luokussa. Tallenna **Save**-painikkeella. Kirjoita *Short name* luokkuun jokin sopiva nimi kilpailulle, esimerkiksi A-ryhmä, ja tallenna. Lisäämällä vastaavalla tavalla sama Group ID kaikkiin ryhmiin saadaan ne liitettyä toisiinsa Chess-Resultsissa. Selainikkunan *Databasekey*-kohdassa voi muita ryhmiä etsiä niiden tunnusnumeroiden perusteella; tämä lienee nopein tapa ryhmien löytämiseen. — Tämä linkitys on mahdollista vain alkuperäisen turnaustiedoston luoneelle käyttäjälle. Lisäksi kaikkien linkitettyjen kilpailujen tulee olla ladattuina Chess-Results-sivustolle. Samassa näkymässä on myös mahdollista määrittää, mitä tietoja Chess-Results-sivustolla näytetään.

8. Jälkihoito

Kilpailun päätyttyä tulokset täytyy ilmoittaa liitolle ja selolaskijalle, FIDEn laskentaan menevissä kilpailuissa myös Suomen FIDE-yhteyshenkilölle. Tulosten ilmoittamiseen riittää linkki kyseisen kilpailun jokaisen ryhmän tuloksiin Chess-Results-sivustolla. Lisäksi viestissä pitää mainita kaikki toimihenkilöt tehtävineen, pelaamattomien pelien ja keskeytysten syyt sekä ylipäänsä kaikki huomionarvoiset tapahtumat kilpailussa.

Tulokset menevät kaikille tarpeellisille tahoille seuraavan jakeluosoitteen kautta:

tulokset@shakkiliitto.fi